אלא בכוורי דאדימי וכו'. דולמי גזודו מערב י"ט וקרי ליה בני יומן כך פרש"י ולא נהירא דפשיטא דמותרין לטלטל ואתיא כדברי הכל ומשמע דלא אתיא אלא כרבן גמליאל דמתיר ספק מוכן לכן נראה לי דאין ודאי שהוא מערב י"ט אלא ספק והשתא אתיא כרבן גמליאל דמתיר ספק מוכן: **ולערב** אסורין בכדי שיעשו. פרש"י כדי שיעור לקיטתן שלא יהנה ממלאכת י"ט ולערב ראשון קאמר דממה נפשך הן מותרין אם היה (ג) חול הרי היום נלקטו ואם היה היום קדש הרי הלילה הזה חול ובשני ימים טובים של גליות מייירי והביא ראיה מבילה דלעיל (דף ד: ושם) שגולדה בזה מותרת בזה ומההוא טביא דאתליד ביום ראשון ואכלו אותו ביום שני בעירובין (דף לט: ושם) כן פרש"י ורבינו יצחק הלוי והגאונים אוסרין עד מוצאי (ד) ליל יום טוב שני ומפרש בכדי שיעשו לילה הראויה לעשיה ומיהו בתשובת רבינו גרשום מאור הגולה מצאתי כמותי וגם רבינו קלונימוס אב רומי בקי בכל הש"ס שלח לי כתב מעיר גרמיז"א כמותי והקשה הר"י לפרש"י דפירש דלכך בעינן כדי שיעשו כדי שלא יהנה ממלאכת יום טוב א"כ המבשל בשבת בשוגג (ה) אמאי יאכל הא נהנה ממלאכת שבת (א) אלא ודאי אין זה הטעם אלא הטעם שמא יאמר לנכרי לך ולקח ומזה הטעם אסורים עד מוצאי י"ט האחרון בכדי שיעשו ודאי אמרת דמותרין במוצאי יום טוב ראשון חיישינן שמא יאמר לנכרי בי"ט ראשון לך והביא כדי לאכול מהן בשני ואם כן ע"כ לילה הראויה לעשיה קאמר ומה שהביא רש"י ראיה [מבילה וכו' יש לדחות אותה דהתם גולדה מאליה מן השמים וגם ראיה שהביא מהההוא טביא דעירובין (דף לט: ושם) יש לומר דמייירי שהיו המגודות פרוסות מע"ט ומאליו גזודו וכללא הכי הוא דדבר הבא מאליו או דבר מוקצה הבא בידים שהביא נכרי בשביל עצמו או בשביל נכרי אחר ונתנן לישראל בי"ט ראשון מותר בשבת אבל אם הביאו בשביל ישראל מן המחובר אסור עד מוצאי יום טוב שני בכדי שיעשו ואם לאו שאין במינו במחובר חוץ לתחום אסורין תוך התחום מותרין ור"י פירש שאין במינו במחובר הבא מחוץ לתחום לא בעינן כדי שיעשו דלא החמירו אלא בדבר שנעשה בו מלאכה דה"ג הקילו שמותר לישראל אחר אפילו בו ביום וקשה לרבי' יהודה דאמרינן בפרק שואל (שבת דף קנא: ושם) הביאו חלילים למת מחוץ לתחום לא יספוד בהן עד מוצאי (ו) יום טוב ומשמע התם בכדי שיעשו ויש לומר דשאני התם דאוושא טפי מילתא דהכל יודעין שהובאו בשבילו ואיכא למגזר טפי ויש חלוק בין מת לדברים אחרים כדאמר התם עשה קבר לאביו בי"ט לא יקבור בו עולמית אע"ג דדברים אחרים מותרים בכדי שיעשו אחר שבת או אחר יו"ט ואומר הר"ר שמואל מאייבר"א דספק חוץ לתחום מותר והביא ראיה מעירובין (דף מה:) גבי מיא בעיבא מיבלע בליעי וכו' וקאמר דהוי ספק אם בא חוץ לתחום (ז) וסיפא דברייתא לקולא ורבי יהודה היא אוסר במחובר ובלילה אפי' לא הביאו בשביל ישראל רק בשבילו או בשביל נכרי אחר ולא משמע כן גבי מרחצת בשבת דשרי (שבת דף קכב.) הואיל ואיכא נכרים בעיר ואין סברא לחלק בין דבר אכילה לדבר אחר ואומר הרר"י די"ט שחל להיות בה' בשבת ובע"ש או בא' בשבת ובב' בשבת הבא ביום ראשון שרי ליום שלישי ולא בעינן הראויה לעשיה דשני ימים קודש לא שייך שמא יאמר לנכרי ויש להחמיר בדבר (ח) ובכדי שיעשו דאמר לפי' התוס' כדי שיתלשו ויובאו ממקום שלד[ב] אותם גם יש לספק אם הביא קופה מלאה פירות אם צריך להמתין כדי שילקטו באדם אחד או בכמה בני אדם)[ג]: הבא

ט א מיי' פ"ב מהל' יו"ט הלכה ח טוש"ע א"ח סי' תצו סעיף ג:
י ב מיי' פ"ב מהל' יו"ט הלכה י סמג לאוין סה עה טוש"ע א"ח סי' תקטו סעיף א [ה וסי' שכה סעיף ו ז מ]:

רבינו חננאל

מאי מותרין דקתני במתניתין, רב אמר מותרין לקבל, ולעולם אל ימנע אדם את עצמו מבית המדרש אפילו שעה אחת, דאנא ולוי הוינא יתבי כי אמר ר' מותרין לאכילה, ובצפרא הדר ביה, ואמר מותרין לקבל, אנא דהוינא בבי מדרשא שמעתה והדרי (כי) [בין], לוי לא הוה תמן ולא שמעה מיניה ולא הדר ביה. ומותבינן למאן דאמר מותרין לאכילה מהא דתניא, גוי שהביא דורון לישראל אפילו דגין מפולמין ופירות בני יומן מותרין, ואי אמרת מותרין לאכילה, בני יומן מי שרו באכילה. ולטעמיך בני יומן בטלטול מי שרו, אלא הכא בכוורי דאדימי, כלומר כגון שנתנן בדבש וכיוצא בהן, ופירי דכבישי בירקא, ואמאי קרי להו בני יומן, דאינון כעין בני יומן. אמר רב פפא הלכתא גוי שהביא דורון לישראל, אם יש מאותו [המין] במחובר לקרקע, אפילו בערב אסורים לאכול מהן עד שישהא בכדי שיעשו, ואם אין במינו במחובר לקרקע, הבאים בתוך התחום מותרין, וחוץ לתחום אסורין. והבא בשביל ישראל זה מותר לאכול אותו ישראל אחר.

מסורת הש"ס

ג) [תוספפתא פ"ג], ד) [שבת פג:], ה) אלמא לעיל מ"ח:], ו) עיין רש"ל, ז) ופסק דבריהם להקל כל"ל:, ח) גליון ועי' מהר"ם.

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ולערב כו' אם היה היום חול הרי בחול נלקטו ואם היה היום קדש: (ב) באו"ד והגאונים אוסרין עד מוצאי יו"ט שני כל"ל ותיבת ליל נמחק:

לעזי רש"י

אמ"י [מרשטיד"א]. לחים, טריים. גרמייי"ש [גרמייש"א]. ווירמס (עיר במערב גרמניה).

מוסף תוספות

א. וכי גרע מה שעשה הישראל בשוגג ממה שעשה הגוי לצורך ישראל. תוס' הרא"ש עירובין לט: ד"ה אי משכחת. ב. הצבי והדגים וחלש הפירות ויביאם לכאן. תוס' הרא"ש שם. ג. דאי לא בעינן אלא כדי צידה וליקוט, אכתי איכא למיחש פן יאמר לנכרי לקוט והבא ביום טוב שני ויהנה למוצאי יו"ט מיד לאחר המתנה מועטת. תר"ש.

שוחטין מן הנגרין. שוחטין חיות מן ביבריס לפי שנגודים ועומדים. ועל שם שעושין שם ניגרי מים וחרילין לשתות החיות שם קרי להו נגרים: **אבל לא מן הרשתות.** מגא חיה במגודתו ספק נגוד היום ספק נגוד מאתמול: **בא מעי"ט.** למקום שהיו פרוסים והן באוכף מיל או חצי מיל וכשחיה נופלת בראשו אחד מתוך שמתפרקת ומתנתקת לגאת המגודות מתקלקלות כולן וראשו השני נתק ממקום שנתקע וסימן הוא לו שיש חיה בראש האחר: **נתקלקלו ביום טוב.** ע"כ הכי משמע שודאי נתקלקלו בי"ט וכגון שבדקן משחשכה ולא היו מקולקלין ועכשיו מקולקלין ולהכי פריך הא גופה קשיא: ה"ג **טעמא דבא ומצאן הא ספק אסור הכי קאמר כו'.** וכולה חדא מילתא היא בא ומצאן שנתקלקלו מערב יום טוב בידוע שמערב יום טוב נגודו ואם יש לחוש ולומר שנתקלקלו ביום טוב כגון שלא בא ומצאן מאתמול מקולקלין הרי הן כאילו ידוע שביום טוב נגודו: **הלכה כר' שמעון.** דאמר ספק מוכן אסור והיכא דבא ומצאן מקולקלין מאתמול יש לסמוך דנגודו מבעוד יום: **נקבל.** בטלטול דכולי האי לא אחמור בספק מוכן דלתסרו בטלטול אבל באכילה לא שרינהו רבן גמליאל: **ולוי אמר מותרין באכילה.** קאמר רבן גמליאל. ולאו דסבירא לרב ולוי כותיה אלא מלתיה הוא דמפרשי: **מפולמים.** לחים אמ"י בלע"ז: **מותרין.** והא על כרחך רבן גמליאל הוא דאמיקל: **שפיר.** ואע"ג דלאו ספק הוא אלא ודאי מוקצה איכא למימר דמתיר בטלטול. ולקמן פריך עלה פירות בני יומן בטלטול מי שרי נהי דמיקל רבן גמליאל בספק מוכן בודאי שאינו מוכן מי מיקל: **אלא בכוורי דאדימי.** אדומים שלא גם ליחן ואדמומית שתחת לחייהן שבודקין אותן שם: **ופירי דכבישי בירקי.** כשלקטוס טמונים מיד בירק שלא יברח לחלומן. כבישי טמונין כמו ריסא בכבשא (חולין דף לג:). והני ודאי מוכן נינהו דניכרין שמע"ט הן ואשמועינן דאע"ג דדמו לבני יומן לא חיישינן למראית העין. ורבותי פירשו כווני דאדימי מנותחין הן כמו אדמויי אדמוה (ע"ז דף לח:) וקשיא לי א"כ מאי למימרא: **אם יש מאותו המין במחובר אסורין.** משום מוקצה ואפילו לרבי שמעון יש מוקצה בגרוגרות וגמוקים ומחובר כגרוגרות וגמוקים דמי מדלא לקטן מאתמול אקצינהו מדעתיה ולא תחלוק במחובר בין שלו בין של נכרי: **ולערב אסורין בכדי שיעשו.** כדי שלא יהנה ממלאכת יו"ט. והא דקאמר ולערב אסורים בכדי שיעשו הא לאחר כן מותרים אפילו לערב ראשון נמי אע"ג דליל יו"ט שני הוא ממתין בכדי שיעשו ומותרין ממה נפשך אם הלילה חול הוא הרי המתין בכדי שיעשו ואם קדש הוא נמצא שנלקטו בחול כן דעתי נוטה ויש לי ראיות הרבה מההוא בר טביא דעירובין (דף לט:) ומבילה שגולדה בזה שמותרת בזה (לעיל דף ד:) אלמא האחד חול הוא וממה נפשך מותר. ולא זכיתי לשאול את פי רבי' יעקב בדבר זה כי היו נוהגים בו היתר במקומינו והיה לי דבר פשוט ולאחר פטירתו של רבי שמעתי את רבי' יצחק הלוי שהוא אוסר עד ליל מוצאי יו"ט שני וכל אנשי עירו כמותו וגם הלכות גדולות אוסרים כן ודנתי לפניו ולא הועיל לי הדבר וכל טעמו אינו אלא מדנקט בכדי שיעשו בלילה הראויה לעשיה קאמר ואני אומר צריך להמתין בכדי שיעשו משום שמא היום היה קדש והלילה חול ותדע מדלא קאמר לערב של שני אסורים בכדי שיעשו ג) לערב הראשון קאמר ובתשובת רבי' גרשום מאור הגולה מצאתי כמותי גם עתה בא אלי מכתב מגרמייי"ז שבא לשם אדם גדול זקן ויושב בישיבה מן רומא ושמו ר' קלונימוס ובקי בכל הש"ס והורה כן ונחלק עליהן: חוץ

מאותו המין במחובר תוך התחום מותר חוץ

ו) שוחטין מן הנגרין ביו"ט אבל לא מן הרשתות ומן המכמורות רבי שמעון בן אלעזר אומר א בא ומצאן מקולקלין מערב יום טוב בידוע שמערב יום טוב נגודו ומותרין בא ומצאן מקולקלין ביום טוב בידוע שביום טוב נגודו ואסורין הא גופה קשיא אמרת בא ומצאן מקולקלין מערב יום טוב בידוע שמערב יום טוב נגודו טעמא דבא ומצאן מקולקלין הא ספיקא אסורין אימא סיפא בא ומצאן מקולקלין ביום טוב בידוע שביום טוב נגודו טעמא דבא ומצאן מקולקלין הא ספיקא מערב יום טוב נגודו ומותרין הכי קאמר בא ומצאן מקולקלין מערב יום טוב בידוע שמערב יום טוב נגודו ומותרין הא ספיקא נעשה כמי שנגודו ביום טוב ואסורין אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי שמעון בן אלעזר: ואמר מותרין הם: מותרין למאי רב אמר מותרין לקבל ולוי אמר מותרין באכילה אמר רב ב) לעולם אל ימנע אדם עצמו מבית המדרש אפילו שעה אחת דאנא ולוי הוינן קמיה דרבי כי אמרה להא שמעתא באורתא אמר מותרין באכילה בצפרא אמר מותרין לקבל אנא דהואי בי מדרשא הדרי בי לוי דלא הוה בי מדרשא לא הדר ביה מיתיבי נכרי שהביא דורון לישראל אפילו דגים המפולמין ופירות בני יומן מותרין בשלמא למ"ד מותרין לקבל שפיר אלא למאן דאמר מותרין באכילה פירות בני יומן מי שרו באכילה ולטעמיך פירות בני יומן מי שרו בטלטול אלא בכוורי דאדימי ופירי דכבישי בירקא עסקינן ואמאי קרי להו בני יומן שהן כעין בני יומן אמר רב פפא ג) הלכתא נכרי שהביא דורון לישראל ביום טוב אם יש מאותו המין במחובר אסור ולערב נמי אסורין בכדי שיעשו ואם אין מיישינן למראית העין. ורבותי פירשו כווני דאדימי מנותחין הן כמו אדמויי אדמוה (ע"ז דף לח:) וקשיא לי

ז) [תוספפתא פ"ג], ד) [שבת פג:], ה) אלמא לעיל מ"ח:], ו) עיין רש"ל, ז) ופסק דבריהם להקל כל"ל:, ח) גליון ועי' מהר"ם.